

Jan PRASAŁEK*

CYFRYZACJA POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

Streszczenie

Niniejszy artykuł omawia ustawę z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw. Przedmiotowy akt wprowadza nową, dokumentową formę czynności prawnych oraz modyfikuje istniejące przepisy procedury cywilnej i egzekucyjnej. Stanowi dalszy etap cyfryzacji postępowania, wprowadzając podstawy do tworzenia kolejnych instytucji elektronicznych. Nowelizacja obejmuje także elektroniczne postępowanie upominawcze oraz przepisy prawa egzekucyjnego, dotyczące elektronicznej wymiany pism oraz elektronicznej licytacji ruchomości. Wprowadza także instytucję Rejestru Spadkowego oraz oficjalnych list adwokatów, radców prawnych, radców Prokuraturii Generalnej, prokuratorów i rzeczników patentowych.

Słowa kluczowe: cyfryzacja postępowania cywilnego, elektroniczna licytacja ruchomości, cyfryzacja postępowania egzekucyjnego.

Wstęp

Celem niniejszego artykułu jest omówienie ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw¹, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań, stanowiących kolejny etap cyfryzacji postępowania cywilnego. w dniu 10 lipca 2015 r. została ona uchwalona przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej i przekazana Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, który złożył podpis pod przedmiotową ustawą

---

* Mgr Jan Prasałek, absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, uczestnik Prawniczego Seminarium Doktorskiego Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie. Od sześciu lat współpracuje z kancelarią prawną, świadczącą pomoc prawną na rzecz instytucji finansowych. Specjalizuje się w prawie bankowym, postępowaniu cywilnym i egzekucyjnym oraz prawie upadłościowym i naprawczym.

¹ Tekst ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw dostępny na stronie internetowej Sejmu RP: orka.sejm.gov.pl/proc7.nsf/ustawy/2678_u.htm; źródło internetowe, data pobrania 10 sierpnia 2015 r.

w dniu 31 lipca 2015 r. Wejdzie ona w życie, co do zasady, po upływie 12 miesięcy od dnia jej ogłoszenia².

Powoływany akt prawny nowelizuje szereg ustaw. Najobszerniejsze zmiany dotyczą ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego³ (dalej k.p.c.) oraz ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny⁴ (dalej k.c.). Nowelizacja dotyczy także szeregu innych aktów prawnych, w tym ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁵ (dalej u.p.e.a.), ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji⁶ (dalej u.k.s.e.), ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie⁷ (dalej pr.not.), ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe⁸ (dalej pr.b.), czy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych⁹ (dalej p.u.s.p.).

Zmiany dotyczą przepisów regulujących formy czynności prawnych¹⁰. Nowelizacja wprowadza także nową, dokumentową formę czynności prawnej. Do jej zachowania wystarcza złożenie oświadczenia woli w postaci dokumentu, w sposób umożliwiający ustalenie osoby składającej oświadczenie. Projekt wprowadza jednocześnie definicję dokumentu, rozumianego jako nośnik informacji, umożliwiający zapoznanie się z jej treścią^{11, 12}. Rozwiązania te uznać należy za

---

²Por. źródło internetowe, prezydent.pl/archiwum-bronislawa-komorowskiego/legislacja/ustawy/podpisane/art,60,lipiec-2015-r.html, poz. 23, data pobrania 10 sierpnia 2015 r.

³Tekst jednolity, Dz. U. z 2014 r., poz. 121 z późn. zm.

⁴Tekst jednolity, Dz. U. z 2014 r., poz. 121 z późn. zm.

⁵Tekst jednolity, Dz. U. z 2014 r., poz. 1619 z późn. zm.

⁶Tekst jednolity, Dz. U. z 2015 r., poz. 790 z późn. zm.

⁷Tekst jednolity, Dz. U. z 2014 r., poz. 164 z późn. zm.

⁸Tekst jednolity, Dz. U. z 2015 r., poz. 128 z późn. zm.

⁹Tekst jednolity, Dz. U. z 2015 r., poz. 133 z późn. zm.

¹⁰art. 73-74 k.c., art. 76-79 k.c.

¹¹art. 73-74, art. 76-79 k.c., art. 720 k.c.; art. 243¹ k.p.c.

¹²Por. także uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, dostępne na: sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2678; data pobrania 27 lipca 2015 r., s. 2-6; D. Szostek, Opinia w sprawie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, Kodeks Postępowania cywilnego i niektórych innych ustaw (druk 2678), źródło internetowe, orka.sejm.gov.pl/rexdomk7.nsf/Opdodr?OpenPage&nr=2678; data pobrania 27 lipca 2015 r., s. 5-7; G. Jędrejek, Opinia dotycząca projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk 2678), źródło internetowe,

pożądane, dostosowują bowiem przepisy do zmieniających się realiów społeczno-gospodarczych, w których coraz szerzej wykorzystuje się środki teleinformatyczne.

Nowelizacja procedury cywilnej obejmuje zmiany w zakresie zasad wyłączenia sędziego¹³, poszerzenia zakresu kompetencji referendarzy sądowych^{14, 15} oraz składania i rozpoznawania skargi na czynności komornika¹⁶, mające na celu zwiększenie efektywności działania wymiaru sprawiedliwości. Usprawnieniu procedury służyć mają także zmiany zasad doręczania pism procesowych¹⁷, wzywania na rozprawę¹⁸, nadawania klauzuli wykonalności¹⁹ oraz powództw przeciwegzekucyjnych^{20, 21}. Rozwiązania te sprzyjać będą sprawności postępowań sądowych, w tym poprzez ograniczenie możliwości ich paraliżowania przez działania stron, przykładowo poprzez wielokrotne składanie wniosków o wyłączenie sędziego²².

W zakresie postępowania cywilnego największe kontrowersje²³, w tym zarzuty dotyczące naruszenia art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej

---

orka.sejm.gov.pl/rexdomk7.nsf/Opdodr?OpenPage&nr=2678; data pobrania 27 lipca 2015 r., s. 2-4, 7-9.

¹³ art. 50-52 k.p.c.

¹⁴ Por. Opinia Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Referendarzy Sądowych z dnia 27 września 2015 r. do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103068.pdf, data pobrania 22 sierpnia 2015 r.; Spostrzeżenia Zespołu ds. Prawa Cywilnego Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia” *op.cit.*, s. 24-25.

¹⁵ art. 130⁵ k.p.c., art. 497¹ k.p.c., art. 509¹ k.p.c., art. 759 k.p.c.

¹⁶ art. 767-767^{3a} k.p.c.

¹⁷ art. 132-133 k.p.c.

¹⁸ art. 149¹ k.p.c., art. 472 k.p.c.

¹⁹ art. 782-783 k.p.c., art. 794¹⁻² k.p.c., art. 795 k.p.c.

²⁰ art. 840 k.p.c., art. 843 k.p.c.

²¹ Por. także uwagi zgłoszone w Opinii Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 10 października 2013 r. w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks Cywilny, ustawy – Kodeks Postępowania Cywilnego oraz niektórych innych ustaw, źródło internetowe legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103065.pdf, data pobrania 22 sierpnia 2015 r.

²² Por. Spostrzeżenia Zespołu ds. Prawa Cywilnego Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia” z dnia 30 września 2013 r., źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103061.pdf, data pobrania 11 sierpnia 2015 r., s. 13-17.

²³ Por. G. Jędrejek, *op.cit.*, s. 1; Opinia Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka z dnia 05 listopada 2013 r., źródło internetowe, <http://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103060.pdf>; data pobrania 22 sierpnia 2015 r., s. 2-5; Uwagi

Polskiej²⁴ i podstawowych zasad postępowania cywilnego, budzi kwestia umożliwienia rozpoznania sprawy i wydania wyroku na posiedzeniu niejawnym. Dopuszczalne będzie to wówczas, gdy pozwany uzna powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd uzna, mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym będzie niedopuszczalne, jeżeli strona w pierwszym piśmie procesowym złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że pozwany uzna powództwo²⁵. Jak podkreślono w uzasadnieniu projektu, „proponowana regulacja będzie wprawdzie wyjątkiem od zasady jawności i kontradiktoryjności procesu cywilnego, ale będzie realizowała zasadę szybkości (rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki), gdyż przyczyni się do usprawnienia postępowania w tych sprawach, w których sąd dojdzie do przekonania, że nie jest potrzebne przeprowadzenie rozprawy”²⁶.

Znacząca część ustawy z dnia 10 lipca 2015 r., dotyczy nowelizacji przepisów postępowania egzekucyjnego, prowadzonego na podstawie przepisów k.p.c. oraz u.p.e.a. Dotyczą one wszczęcia postępowania egzekucyjnego, w tym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego

---

Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 września 2015 r. do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103067.pdf, data pobrania 22 sierpnia 2015 r., s. 1-2; Uwagi Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa z dnia 27 września 2013 r. do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103069.pdf, data pobrania 22 sierpnia 2015 r., s.1-2; Uwagi Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2013 r. do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103084.pdf, data pobrania 22 sierpnia 2015 r., s. 4-6.

²⁴ Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej; Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483.

²⁵ art. 148¹ k.p.c., art. 328 k.p.c., 331-332 k.p.c.

²⁶ Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, *op.cit.*, s. 13; por. także Spostrzeżenia Zespołu ds. Prawa Cywilnego Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia”, *op.cit.*, s. 13-17.

i granic przedmiotowych tego postępowania²⁷, postępowania w przypadku tytułu wykonawczego obejmującego świadczenie pieniężne wyrażone w walucie obcej²⁸, wprowadzenia obowiązkowego składania przez dłużnika wykazu majątku²⁹ oraz poszukiwania jego majątku³⁰. Nowelizacja reguluje także problematykę zmian podmiotowych po stronie wierzyciela w toku postępowania³¹, postępowania w przypadku zbiegu egzekucji sądowej i administracyjnej^{32, 33}, wysłuchania stron przed oraz umorzenia postępowania egzekucyjnego³⁴ czy ustalenia jego kosztów^{35, 36}.

Analizowana ustawa zmienia także przepisy regulujące zasady prowadzenia postępowania egzekucyjnego z wynagrodzenia dłużnika³⁷, z wierzytelności, w tym nadpłaty lub zwrotu podatku³⁸ i rachunku bankowego³⁹, z egzekucji z nieruchomości⁴⁰, czy z podziału sum uzyskanych w toku egzekucji⁴¹. Zmiany dotyczą także obowiązków dłużnika przy zajęciu ruchomości i dozoru nad nimi⁴², zasad sporządzania i publikowania obwieszczeń oraz prowadzenia licytacji publicznej ruchomości⁴³, zapłaty ceny przez nabywcę^{44, 45} i terminu ich

---

²⁷ art. 797 k.p.c., art. 799 k.p.c.

²⁸ art. 798¹ k.p.c., art. 889¹ k.p.c.

²⁹ art. 801-801² k.p.c.

³⁰ art. 797¹ k.p.c., art. 801² k.p.c.

³¹ art. 804¹ k.p.c.

³² Por. także uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, *op.cit.*, s. 30-32.

³³ art. 773-775 k.p.c., art. 891 k.p.c., art. 896 k.p.c., art. 910 k.p.c., art. 911⁸ k.p.c.

³⁴ art. 823-824 k.p.c.

³⁵ art. 770-770¹ k.p.c.

³⁶ Por. także Spostrzeżenia Zespołu ds. Prawa Cywilnego Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia” *op.cit.*, s. 26-31; Uwagi Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2013 r. do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, *op.cit.*, s. 6-14.

³⁷ art. 882¹ k.p.c.

³⁸ art. 902² k.p.c.

³⁹ art. 889-892 k.p.c., art. 893¹ k.p.c., art. 54 pr.b., art. 112 pr.b.

⁴⁰ art. 947-948 k.p.c., art. 967-968 k.p.c., art. 972 k.p.c., art. 985-986 k.p.c.

⁴¹ art. 1024 k.p.c., art. 1027 k.p.c., art. 1035 k.p.c., art. 1037 k.p.c., art. 1040-1040¹ k.p.c.

⁴² art. 847 k.p.c., art. 855 k.p.c.

⁴³ art. 867 k.p.c., art. 867¹ k.p.c., art. 868 k.p.c.

⁴⁴ Por. także P. Biezuński, Opinia sporządzona na zlecenie Krajowej Rady Radców Prawnych – Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks Cywilny, ustawy – Kodeks Postępowania Cywilnego oraz

sprzedaży z wolnej ręki⁴⁶. Wprowadzona zostaje także procedura elektronicznej licytacji ruchomości, o czym będzie mowa w dalszej części artykułu.

Ustawa z 10 lipca 2015 r. nowelizuje także u.p.e.a., w szczególności w zakresie poszerzenia zakresu wyłączeń przedmiotowych⁴⁷, organów egzekucyjnych⁴⁸, skutków zbiegu egzekucji sądowej i administracyjnej, skorelowanych ze wskazywanymi powyżej zmianami w k.p.c.⁴⁹, egzekucji z wierzytelności z rachunku bankowego⁵⁰ i innych wierzytelności⁵¹, podziału kwot uzyskanych w egzekucji⁵², czy odpowiedzialności za naruszenie przepisów ustawy^{53, 54}. Planowane rozwiązania sprzyjać mają zwiększeniu skuteczności i sprawności postępowań, w szczególności poprzez zwiększenie zakresu kompetencji organów egzekucyjnych i usprawnienie procedury rozstrzygnięcia zbiegów egzekucji.

1. Cyfryzacja postępowania cywilnego

Z punktu widzenia niniejszego artykułu kluczowe znaczenie mają przepisy, przewidujące dalszą cyfryzację postępowania cywilnego i wykorzystanie korzyści, jakie niesie ze sobą informatyzacja działań organów wymiaru sprawiedliwości. Zmiany dotyczą zarówno przepisów regulujących ogólny przebieg postępowania cywilnego, jak i tych dotyczących konkretnych instytucji procesowych. Pierwotnie⁵⁵ projekt

---

niektórych innych ustaw, w zakresie proponowanych zmian w ustawie Kodeks Postępowania Cywilnego dotyczących części III – postępowanie egzekucyjne, źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103064.pdf; data pobrania 22 sierpnia 2015 r.

⁴⁵ art. 871-872 k.p.c.

⁴⁶ art. 864 k.p.c.

⁴⁷ art. 8 u.p.e.a.

⁴⁸ art. 19 u.p.e.a.

⁴⁹ art. 62 u.p.e.a., art. 62a-f u.p.e.a., art. 63-64 u.p.e.a., art. 64e u.p.e.a., art. 69a u.p.e.a.

⁵⁰ art. 80 u.p.e.a., art. 86a u.p.e.a., art. 87 u.p.e.a.

⁵¹ art. 89a u.p.e.a.

⁵² art. 115a u.p.e.a.

⁵³ art. 168c-d u.p.e.a.

⁵⁴ Por. także uwagi Ministra Finansów z dnia 20 września 2013 r. do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177292/177296/dokument97959.pdf, s. 2-7.

⁵⁵ Pierwotny tekst projektu ustawy dostępny na stronie legislacja.rcl.gov.pl/lista/2/projekt/11653/katalog/11658, data pobrania 25 lipca 2015 r.

zakładał także cyfryzację postępowania dotyczącego wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego oraz procedury nadania mu klauzuli wykonalności. Postępowanie to zastąpić miało dotychczasową procedurę i przebiegać wyłącznie za pośrednictwem stworzonego systemu teleinformatycznego. Wskutek jednak wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 r., sygn. akt P 45/12⁵⁶, orzekającego o niezgodności art. 96 ust. 1 pr.b. oraz 97 ust. 1 pr.b. z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zapisy te zostały usunięte z ostatecznej wersji ustawy.

W ustawie z dnia 10 lipca 2015 r. przejawy cyfryzacji postępowania zaobserwować można na kilku płaszczyznach. Po pierwsze dotyczą one ogólnych zasad procedury cywilnej, dotyczących:

1. wnoszenia pism procesowych za pośrednictwem systemów teleinformatycznych w postępowaniu sądowym^{57, 58} i egzekucyjnym⁵⁹, w tym skutków niedochowania tej formy;
2. sposobu przedłożenia poświadczonych elektronicznie załączników do pisma procesowego⁶⁰ oraz opłacenia pisma i skutków braku wniesienia opłaty⁶¹;
3. wykazania umocowania do reprezentowania strony w postępowaniu, za pośrednictwem rejestru lub systemu teleinformatycznego⁶²;
4. doręczeń pism sądowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w tym formy doręczanych dokumentów

---

⁵⁶ Źródło internetowe, otk.trybunal.gov.pl/orzeczenia/ezd/sprawa_lista_plikow.asp?syg=P%2045/12; data pobrania 25-07-2015 r.

⁵⁷ Porównaj jednak art. 20 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r., stanowiący, iż w okresie 3 lat od wejścia w życie niniejszej ustawy, dokonanie wyboru wnoszenia pism procesowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe oraz dalsze wnoszenie tych pism za pośrednictwem tego systemu jest dopuszczalne, jeżeli ze względów technicznych, leżących po stronie sądu, jest to możliwe; por. także uwagi Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa z dnia 27 września 2013 r., *op.cit.*, s. 3-4.

⁵⁸ art. 125 k.p.c., art. 165 k.p.c.

⁵⁹ art. 760 k.p.c.

⁶⁰ art. 128-129 k.p.c.

⁶¹ art. 130 k.p.c.

⁶² art. 68 k.p.c., art. 89 k.p.c., art. 126 k.p.c.

- i potwierdzenia ich odbioru⁶³ oraz doręczeń między pełnomocnikami profesjonalnymi⁶⁴;
5. możliwości zarządzenia przeprowadzenia postępowania jawnego na odległość, przy użyciu urządzeń technicznych⁶⁵;
  6. dostępu do treści protokołów z rozpraw za pośrednictwem systemu teleinformatycznego⁶⁶ i możliwości utrwalania nagrania dźwiękowego przebiegu rozprawy przez stronę, za zgodą sądu^{67, 68};
  7. weryfikacji prawdziwości i autentyczności dokumentów sporządzonych w postaci elektronicznej⁶⁹;
  8. wydawania, utrwalania i weryfikowania orzeczeń wydanych w formie elektronicznej⁷⁰ i nadawania im klauzul wykonalności, przy użyciu systemu teleinformatycznego⁷¹;
  9. prowadzenia egzekucji na podstawie elektronicznego tytułu wykonawczego⁷² i korzystania oraz weryfikacji dokumentów uzyskanych z systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie egzekucyjne⁷³.

Cyfryzacja ogólnych przepisów procedury cywilnej ma na celu dostosowanie regulacji do współczesnych możliwości technicznych. Informatyzacja działania wymiaru sprawiedliwości pozwoli na znaczące zwiększenie efektywności i zmniejszenie kosztów jego funkcjonowania. Polepszy także sytuację procesową stron, umożliwiając im szerszy dostęp do akt sprawy, czy możliwość przeprowadzenia czynności procesowych nie tylko w siedzibie sądu prowadzącego postępowanie. Otwiera także drogę do dalszych nowelizacji przepisów, poprzez stworzenie ogólnych zasad prowadzenia postępowań przy użyciu systemów teleinformatycznych. w ocenie twórców projektu „projekt opiera się na

---

⁶³ art. 131¹ k.p.c., art. 140 k.p.c., art. 142 k.p.c.

⁶⁴ art. 132 k.p.c.

⁶⁵ art. 151 k.p.c.

⁶⁶ art. 9 k.p.c.

⁶⁷ art. 162¹ k.p.c.

⁶⁸ Por. także Por. G. Jędrejek, *op.cit.*, s. 4-6; Spostrzeżenia Zespołu ds. Prawa Cywilnego Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia”, *op.cit.*, s. 4, 10-12.

⁶⁹ art. 254 k.p.c., art. 308 k.p.c.

⁷⁰ art. 324 k.p.c., art. 53a p.u.s.p.

⁷¹ art. 783 k.p.c.

⁷² art. 17b u.k.s.e.

⁷³ art. 17c u.k.s.e.

realnych możliwościach technicznych polskich sądów oraz uwzględnia poziom przygotowania prawników do korzystania z nowych technologii. Projektowane przepisy nie będą zatem regulacjami martwymi, niestosowanymi z uwagi na nieprzystawanie do realiów praktyki⁷⁴. Prowadzić to będzie do znaczącego spadku kosztów związanych z działalnością organów wymiaru sprawiedliwości oraz obsługą prawną prowadzoną przez pełnomocników profesjonalnych. Oszczędności szacowane są w perspektywie do 2020 roku na 200 milionów złotych⁷⁵. Przyczynić ma się także do znaczącego usprawnienia i skrócenia czasu trwania postępowań sądowych i egzekucyjnych⁷⁶.

Cyfryzacja postępowania cywilnego realizuje także wymogi implementacji do prawa polskiego regulacji zawartych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r., w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym, uchylającą dyrektywę 1999/93/WE⁷⁷. Akt ten wiąże wszystkie państwa członkowskie i będzie w nich bezpośrednio stosowany od 1 lipca 2016 r. Analizowana w niniejszej pracy ustawa wprowadza w tym zakresie zrównanie skutków prawnych opatrzenia pisma kwalifikowanym podpisem elektronicznym z podpisem własnoręcznym, umożliwienie wnoszenia oraz doręczania pism drogą elektroniczną, i sankcjonuje stosowaną w praktyce obrotu dokumentową formę czynności prawnych. Jak wskazywano w toku prac nad projektem, „uchwalenie rządowego projektu pozwoli Polsce, przynajmniej w zakresie sądownictwa, spełnić w dużej mierze wymogi wprowadzane Rozporządzeniem, co nie zmienia faktu, iż projekt tylko „fragmentarycznie” dostosowuje polskie prawo i konieczne są w tym zakresie dalsze działania dostosowawcze”⁷⁸.

---

⁷⁴ Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, *op.cit.*, s. 1-2; por. także D. Szostek, *op.cit.*, s. 10.

⁷⁵ Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, *op.cit.*, s. 52-62.

⁷⁶ Szczegółowo w zakresie poszczególnych instytucji zob. uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, *op.cit.*, s. 62-65.

⁷⁷ Dz. U. UE. L. 2014 r. Nr 257, poz. 73.

⁷⁸ D. Szostek, *op.cit.*, s. 2-5, 7-9.

2. Modyfikacja przepisów regulujących elektroniczne postępowanie upominawcze

Analizowana ustawa, poza zmianami dotyczącymi ogólnych przepisów regulujących procedurę cywilną, modyfikuje także konkretne instytucje procesowe, w tym elektroniczne postępowanie upominawcze. Zmiany w tym zakresie obejmują art. 505²⁹⁻³⁸ k.p.c. i dotyczą:

- wnoszenia pism za pośrednictwem systemu teleinformatycznego⁷⁹;
- wyłączenia stosowania w tym postępowaniu art. 139 § 5 k.p.c.⁸⁰;
- modyfikacji zasad wnoszenia sprzeciwu od nakazu zapłaty⁸¹ i postępowania, w przypadku wniesienia skargi o wznowienie postępowania⁸²;
- postępowania w przypadku przekazania sprawy do sądu właściwości ogólnej pozwanego, w tym wnoszenia opłat oraz wykazania umocowania na podstawie wykazu lub innego rejestru, do którego sąd ma dostęp drogą elektroniczną⁸³.

Nowym rozwiązaniem jest przewidziana w nowelizowanych art. 505³²⁻³⁴ k.p.c. możliwość złożenia przez powoda, wraz z pozwem, wniosku o umorzenie postępowania, w przypadku braku podstaw do wydania nakazu zapłaty lub jego uchylecia. w takim przypadku sąd, do którego wniesiono powództwo umarza postępowanie, orzekając o kosztach jak przy cofnięciu pozwu. Rozwiązanie to ocenić należy pozytywnie. Wpływać będzie bowiem na usprawnienie działań sądów (brak konieczności przekazania akt sprawy), umożliwiając jednocześnie powodowi uproszczone zakończenie postępowania w przypadku, w którym nie widzi on zasadności jego kontynuowania w postępowaniu nieelektronicznym⁸⁴.

---

⁷⁹ art 505³¹⁻³² k.p.c.

⁸⁰ art 505²⁹ k.p.c.

⁸¹ art. 505³⁵⁻³⁶ k.p.c.

⁸² art 505³⁸ k.p.c.

⁸³ art 505³⁶⁻³⁷ k.p.c.

⁸⁴ Por. także uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, *op.cit.*, s. 22-23.

3. Elektroniczna licytacja ruchomości w postępowaniu egzekucyjnym

Cyfryzacja dotyczy przede wszystkim postępowania egzekucyjnego. Nowym rozwiązaniem jest w tym zakresie elektroniczna licytacja ruchomości dłużnika, przewidziana w art. 879¹⁻¹¹ k.p.c.⁸⁵. Stosuje się do niej art. 864-879 k.p.c., z odrębnościami wynikającymi z wprowadzanych przepisów. Postępowanie w tym trybie odbywać się może wyłącznie w oparciu o wniosek wierzyciela, złożony przed wyznaczeniem terminu licytacji lub wraz z wnioskiem o wyznaczenie drugiej licytacji. Ruchomości w takim przypadku oddawane są pod dozór innej osoby niż dłużnik, względnie do depozytu sądowego lub innej właściwej instytucji.

Sprzedaż w drodze licytacji elektronicznej będzie dokonywana za pośrednictwem specjalnie stworzonego w tym celu systemu teleinformatycznego obsługującego elektroniczne licytacje publiczne, do którego dostęp zapewniony jest przez dedykowany portal internetowy oraz we wszystkich sądach rejonowych. Utworzenie i prowadzenie tego systemu dodane zostało, na mocy nowelizacji art. 85 u.k.s.e., do zadań Krajowej Rady Komorniczej. w systemie oraz na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej, zamieszcza się obwieszczenie o licytacji ruchomości. Zawiera ono, prócz wskazania warunków i terminów licytacji, sumy oszacowania i ceny wywołania, także dokładny opis przedmiotu licytacji, wraz ze zdjęciami oraz informację o czasie i miejscu, gdzie można je obejrzeć. Obwieszczenie zawiera także pouczenia dla przystępujących do licytacji, określone bliżej w art. 879⁴ § 3 k.p.c.

Przystępujący do przetargu składa rękojmię za pośrednictwem systemu teleinformatycznego lub komornikowi, który potwierdza ten fakt w systemie. Licytacja rozpoczyna się z chwilą określoną w obwieszczeniu o licytacji i kończy się w chwili wyznaczonej przez komornika. Wyznaczony okres licytacji wynosi co najmniej siedem dni, a jej zakończenie przypadać musi w godzinach urzędowania sądu rejonowego, przy którym działa komornik. Natychmiast po zakończeniu licytacji elektronicznej komornik udziela w systemie teleinformatycznym przybicia osobie ofiarującej najwyższą cenę i zawiadamia o tym strony i licytantów. w opinii autora rozwiązanie to, wprowadzające stosunkowo

---

⁸⁵ Por. także D. Szostek, *op.cit.*, s. 2.

dużą elastyczność w zakresie czasu trwania licytacji, ocenić należy pozytywnie, pozwala bowiem na dostosowanie rozwiązań prawnych do okoliczności konkretnej sprawy.

Nabywca jest obowiązany zapłacić cenę nabycia w następnym dniu roboczym po doręczeniu zawiadomienia o przybiciu, w godzinach urzędowania kancelarii komorniczej, na rachunek bankowy komornika do godziny osiemnastej dnia następnego lub za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Rozwiązanie to w ocenie autora jest zbyt rygorystyczne. Wyznaczony okres uznać należy za zbyt krótki, co prowadzić może niejednokrotnie do zniweczenia skutków przeprowadzonej licytacji. Nie będzie to sprzyjać zwiększeniu skuteczności postępowań egzekucyjnych i nie jest uzasadnione rzeczywistymi potrzebami obrotu czy interesem wymiaru sprawiedliwości. Wyłącznie za pośrednictwem systemu dopuszczalne jest zrzeczenie się nabycia ruchomości w trybie art. 870 § 3 k.p.c., złożenie przez wierzyciela wniosku o wybór przedsiębiorcy lub przedsiębiorstwa w przypadkach, o których mowa w art. 865 § 1 k.p.c., art. 866¹ k.p.c. i art. 866² § 1-2 k.p.c. oraz dokonanie przez komornika wyboru osoby, której sprzeda ruchomość, w trybie określonym w art. 864¹ k.p.c.

Sposób przeprowadzenia licytacji elektronicznej oraz sposób wykorzystania systemu teleinformatycznego obsługującego licytację elektroniczną do pozostałych czynności egzekucyjnych, określony zostanie w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości. Rozporządzenie ma na względzie zapewnienie ochrony praw osób uczestniczących w licytacji, sprawność postępowania, skuteczność egzekucji, zapewnienie bezpieczeństwa posługiwania się dokumentami w postaci elektronicznej oraz dostępność systemu teleinformatycznego⁸⁶. w sposób szczegółowy reguluje przebieg licytacji elektronicznej i funkcjonowanie systemu teleinformatycznego. Jak wskazują twórcy projektu, wprowadzane zmiany „zmierzają do zwiększenia efektywności

---

⁸⁶ Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie przeprowadzenia licytacji elektronicznej oraz sposobu wykorzystania systemu teleinformatycznego obsługującego licytację elektroniczną do czynności, o których mowa w art. 879¹⁰ k.p.c. dostępny jest na stronie internetowej Sejmu RP: sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2678; data pobrania 27 lipca 2015 r.

sprzedaży zajętych ruchomości, przy jednoczesnym zachowaniu gwarancji procesowych”⁸⁷.

4. Wymiana informacji w formie elektronicznej między organami egzekucyjnymi a innymi podmiotami

Cyfryzacja postępowania egzekucyjnego obejmuje także nałożenie na organy je prowadzące obowiązku wymiany określonych pism i informacji wyłącznie przy użyciu odpowiednich systemów informatycznych. Zmiany te dotyczą przede wszystkim procedury zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego dłużnika. Zgodnie z wprowadzanym art. 893^{2a} k.p.c., komornik doręcza pisma bankowi za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego zajęcia wierzytelności, a bank wnosi pisma do komornika wyłącznie za pośrednictwem tego systemu. Analogiczne rozwiązanie wprowadzone zostało w zakresie egzekucji administracyjnej, w nowelizowanym art. 86b u.p.e.a. Komornikom sądowym, na mocy nowelizacji art. 39 u.k.s.e., przyznano także możliwość zaliczania na poczet kosztów postępowania opłat związanych z dostępem do systemu.

Nowelizacja stanowi realizację postulatów banków i organów egzekucyjnych, zmierzających do zwiększenia efektywności i redukcji kosztów, sankcjonując istniejące w praktyce rozwiązania teleinformatyczne. Jak wskazano w uzasadnieniu projektu, „nie przewiduje się utworzenia osobnego systemu teleinformatycznego obsługującego zajęcia. Obecnie istnieje już system obsługujący takie zajęcia wdrożony i używany przez Krajową Izbę Rozliczeniową jako moduł systemu OGNIVO (tzw. „System Poszukiwania Rachunków Dłużników”). Można oczekiwać, że w przyszłości pojawią się konkurencyjne rozwiązania informatyczne innych firm, posiadające analogiczne zastosowanie”⁸⁸.

---

⁸⁷ Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, *op.cit.*, s. 25; por. także uwagi Krajowej Rady Komorniczej z dnia 30 września 2013 r. KRK/IV/1800/13, źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103062.pdf, data pobrania 22 sierpnia 2015 r., str. 6-8.

⁸⁸ Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, *op.cit.*, s. 123, por. także s. 27 oraz zasady funkcjonowania systemu Ognivo; źródło internetowe, banki.kir.pl/ognivo, data pobrania 27 lipca 2015 r.

Obowiązek utworzenia systemu teleinformatycznego, obsługującego zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego, nałożony został na banki, na mocy art. 112c-112d pr.b. System ten może być prowadzony także przez izbę rozliczeniową, o której mowa w art. 67 pr.b., lub instytucję, o której mowa w art. 105 ust. 4 pr.b. Szczegółowe wymagania dotyczące identyfikacji banku, sposobu posługiwania się podpisem elektronicznym na potrzeby autoryzacji oraz wymagania w zakresie doręczania korespondencji za jego pośrednictwem, mając na względzie bezpieczeństwo posługiwania się dokumentami w postaci elektronicznej oraz sprawne zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego, określone zostaną w wydanym rozporządzeniu. Na mocy nowelizacji art. 85 u.k.s.e., na Krajową Radę Komorniczą nałożono obowiązek współpracy z podmiotem prowadzącym system. Ustawa, nowelizując art. 105 ust. 1 pkt 2ł pr.b., precyzuje także kwestie związane z udzielaniem komornikowi informacji objętych tajemnicą bankową.

Rozwiązanie to, w opinii autora pracy, pozwoli na znaczące usprawnienie wymiany informacji między organami egzekucyjnymi i bankami, przyczyniając się do zwiększenia skuteczności i skrócenia czasu trwania postępowań egzekucyjnych. z biegiem czasu dotychczas stosowane rozwiązania będą usprawniane, pozwalając na pełne zautomatyzowanie postępowania egzekucyjnego w tym zakresie. z uwagi zaś na znaczącą ilość banków funkcjonujących w Polsce, zastąpienie konieczności tradycyjnego przesyłania zapytań i zajęć egzekucyjnych ich elektroniczną formą, pozwoli na sprawne i efektywne korzystanie z tego sposobu egzekucji.

Komornicy sądowi zostali jednocześnie zobligowani, na mocy nowelizowanego art. 759² k.p.c., do dokonywania doręczeń pism administracyjnym organom egzekucyjnym oraz organom podatkowym wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego albo z użyciem środków komunikacji elektronicznej⁸⁹. Wyłącznie w tej formie, zgodnie z art. 902² k.p.c., doręczeń komornikowi sądowemu dokonuje organ podatkowy, wykonując zajęcie wierzytelności z tytułu nadpłaty lub zwrotu podatku. Zbliżone rozwiązanie, jeżeli chodzi o doręczenia między organami egzekucyjnymi, pomiędzy organem egzekucyjnym a komornikiem oraz przy realizacji zajęć w toku egzekucji administracyjnej z nadpłaty lub zwrotu podatków, zawarte zostały w art. 63a oraz art. 89a u.p.e.a. Szczegółowy sposób sporządzania

---

⁸⁹ Por. także nowelizowany art. 773³ § 3 k.p.c.

i dokonywania doręczeń z użyciem środków komunikacji elektronicznej, mając na względzie bezpieczeństwo posługiwania się dokumentami w postaci elektronicznej oraz sprawność i skuteczność egzekucji, określony zostanie w rozporządzeniu⁹⁰. Zgodnie ze nowelizowanym art. 67 u.p.e.a., znacząco rozszerzono także możliwości komunikowania się przez organy administracyjne z innymi podmiotami, w tym dłużnikami, za pośrednictwem systemów i środków komunikacji elektronicznej⁹¹.

5. Rejestr Spadkowy

Kolejnym rozwiązaniem wprowadzanym do polskiego systemu prawnego przez analizowaną ustawę jest Rejestr Spadkowy. Nowelizacja art. 95h-95ha pr.not, art. 95i pr.not. oraz art. 95k pr.not. przewiduje, iż Rejestr Spadkowy zastępuje dotychczasowy rejestr aktów poświadczenia dziedziczenia. Ustawa nakłada na notariuszy obowiązek niezwłocznego wpisania do niego, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, treści i faktu sporządzenia aktu poświadczenia dziedziczenia. z chwilą dokonania wpisu w Rejestrze Spadkowym notariusz otrzymuje za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zawiadomienie o zarejestrowaniu lub niezarejestrowaniu oraz możliwości uzyskania potwierdzenia zarejestrowania. Adnotację w tej kwestii zamieszcza na akcie, wraz ze wskazaniem dokładnego czasu dokonanego wpisu. Zarejestrowanie nie następuje, jeżeli akt poświadczenia dziedziczenia albo prawomocne postanowienie w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku dotyczące tego samego spadku zostały już wpisane do Rejestru Spadkowego.

Szczegółowe dane zamieszczane w Rejestrze Spadkowym określone zostały w art. 95ha pr.not. Obowiązek stworzenia systemu teleinformatycznego, w celu prowadzenia Rejestru Spadkowego, nałożony został na Krajową Radę Notarialną. Zapewnia ona notariuszom

---

⁹⁰ Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sposobu sporządzania i dokonywania doręczeń z użyciem środków komunikacji elektronicznej w przypadku wystąpienia zbiegu egzekucji, dostępny jest na stronie internetowej Sejmu RP: sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2678; data pobrania 27 lipca 2015 r.

⁹¹ Por. także projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sposobu sporządzania i dokonywania doręczeń dokumentów przesyłanych w ramach stosowanego środka egzekucyjnego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego albo z użyciem środków komunikacji elektronicznej, dostępny jest na stronie internetowej Sejmu RP: sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2678; data pobrania 27 lipca 2015 r.

i sądom dostęp do tego systemu w celu dokonywania wpisów oraz ochronę danych tam zgromadzonych przed nieuprawnionym dostępem, przetwarzaniem oraz ich zmianą lub utratą. Krajowa Rada Notarialna udostępnia w systemie teleinformatycznym informacje o zarejestrowanych aktach poświadczenia dziedziczenia i postanowieniach o stwierdzeniu nabycia spadku. Wysokość i zasady ponoszenia opłat za wpisy w Rejestrze Spadkowym określone zostaną w rozporządzeniu, wydanym na podstawie art. 95i § 3 pr.not.⁹².

Wprowadzane ustawą z dnia 10 lipca 2015 r. art. 679¹⁻² k.p.c. nakładają na sąd obowiązek niezwłocznego wpisania do Rejestru Spadkowego, za pośrednictwem systemu, prawomocnych postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku oraz orzeczeń uchylających lub zmieniających te postanowienia. Sąd niezwłocznie zawiadamia także Krajową Radę Notarialną o wydaniu prawomocnego postanowienia uchylającego zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia, przesyłając odpis stosownego postanowienia. Zgodnie zaś z art. 95k pr.not., Krajowa Rada Notarialna zawiadamia o tym fakcie notariusza, który czyni wzmiankę na akcie poświadczenia dziedziczenia. Prezes Krajowej Rady Notarialnej niezwłocznie poleca wykreślenie z Rejestru Spadkowego uchylonego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku lub zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia albo poleca dokonanie odpowiedniej zmiany wpisu postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku⁹³. Nowelizacja art. 97 pr.not. wprowadza także możliwość dokonania przez notariusza elektronicznego poświadczenia zgodności odpisu czy kopii dokumentu z jego oryginałem⁹⁴.

Dzięki zgromadzeniu w jednym rejestrze wszelkich danych dotyczących aktów stwierdzających następstwo prawne, uzyskiwanie tych informacji powinno być znacząco uproszczone, przyczyniając się do

---

⁹² Por. także projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości i zasad ponoszenia opłat za wpisy dokonywane w Rejestrze Spadkowym przez notariusza albo sąd, dostępny na stronie internetowej Sejmu RP: sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2678; data pobrania 27 lipca 2015 r.

⁹³ Por. także G. Jędrejek, *op.cit.*, str. 11-13; Uchwała nr VIII/131/2013 Krajowej Rady Notarialnej z 20 września 2013 r. w sprawie opinii o projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103063.pdf, data pobrania 22 sierpnia 2015 r., s. 3-7.

⁹⁴ Por. krytyczne uwagi w Uchwale nr VIII/131/2013 Krajowej Rady Notarialnej z 20 września 2013 r. *op.cit.*, s. 2-3.

zapewnienia większej stabilności i jasności stosunków prawnych. Usprawni także działanie organów administracji państwowej czy sądów.

6. Obowiązkowe rejestry prokuratorów, adwokatów, radców i rzeczników patentowych

Ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. przewiduje także obligatoryjne stworzenie rejestrów osób wykonujących określone zawody czy funkcje publiczne. Na mocy nowelizacji art. 49 i art. 58a ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze⁹⁵, okręgowe rady adwokackie zobowiązane zostały do prowadzenia list adwokatów i aplikantów adwokackich oraz listy prawników zagranicznych oraz ich udostępnienia na swoich stronach internetowych. Listy prowadzone są w systemie teleinformatycznym, udostępnianym Naczelnej Radzie Adwokackiej. Ta ostatnia ma obowiązek zapewnienia sądom, Ministrowi Sprawiedliwości oraz Prokuratorowi Generalnemu, prokuratorom powszechnych i wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz prokuratorom Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, dostępu do tych list i zawartych tam danych. Minimalna funkcjonalność systemu oraz warunki organizacyjno-techniczne jego funkcjonowania określone zostaną w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości⁹⁶.

Analogiczne rozwiązania przewidziane zostały w nowelizowanych art. 52 oraz art. 60¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych⁹⁷. Obowiązek prowadzenia i udostępnienia sądom wykazu prokuratorów i asesorów prokuratorskich nałożony został także na Prokuratora Generalnego^{98, 99}. Na tych samych zasadach listę rzeczników

---

⁹⁵ Tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 615 z późn. zm.

⁹⁶ Por. projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie minimalnej funkcjonalności oraz warunków organizacyjno-technicznych funkcjonowania systemu teleinformatycznego obsługującego wykaz radców prawnych, aplikantów radcowskich i prawników zagranicznych, dostępny na stronie internetowej Sejmu RP: sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2678; data pobrania 27 lipca 2015 r.

⁹⁷ Tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 507 z późn. zm.; por. także Bereza A., *Stanowisko Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks Cywilny, ustawy – Kodeks Postępowania Cywilnego oraz niektórych innych ustaw (zmiany w ustawie o radcach prawnych)*, źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103064.pdf; data pobrania 22 sierpnia 2015 r.

⁹⁸ Zmiana art. 44b ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze

patentowych oraz aplikantów prowadzić będzie Urząd patentowy, na mocy nowelizowanego art. 25a i 29 ustawy z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych¹⁰⁰. Na mocy zaś art. 19 a ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa¹⁰¹, analogiczny wykaz radców i starszych radców, prowadzi Prezes Prokuraturii Generalnej¹⁰². Analizowana powyżej nowelizacja art. 68 k.p.c., art. 89 k.p.c. oraz wprowadzany art. 53b p.u.s.p. umożliwiają weryfikację umocowania przedstawicieli lub pełnomocników stron, w toku postępowania cywilnego, na podstawie wskazywanych powyżej rejestrów, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Podsumowanie

Analizowany w niniejszej pracy akt prawny wprowadza do polskiego systemu prawnego daleko idące zmiany. Obejmują one modyfikację istniejących oraz ustanowienie całkowicie nowych instytucji prawnych, wprowadzając liczne rozwiązania o charakterze elektronicznym. Przyczynią się one do usprawnienia działania wymiaru sprawiedliwości (możliwość wnoszenia pism procesowych za pośrednictwem systemów teleinformatycznych, elektroniczne doręczenia, cyfryzacja postępowania dowodowego, uproszczone zasady wykazania umocowania) oraz zwiększenia skuteczności prowadzonych postępowań egzekucyjnych (elektroniczna licytacja ruchomości, elektroniczna wymiana pism i informacji przez organy egzekucyjne, zajęcia rachunków bankowych za pośrednictwem systemów teleinformatycznych). Przewiduje także zastąpienie rejestru poświadczeń dziedziczenia Rejestrem Spadkowym, zawierającym także informacje o postanowieniach stwierdzających nabycie spadku oraz o uchyleniu stosownych postanowień czy aktów.

Istotną rolę w efektywnym i skutecznym wprowadzeniu nowelizacji mieć będzie faktyczne stosowanie nowych rozwiązań prawnych przez pracowników sądów i sędziów oraz, jak wskazuje Dariusz Szostek w wydanej opinii do projektu, „zmiany trybu pracy opartego o „papier” na pracę z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych. Olbrzymie znaczenie, obok zmiany przepisów proceduralnych będzie miało

---

⁹⁹ Tekst jednolity Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 z późn. zm.

¹⁰⁰ Tekst jednolity Dz. U. z 2011 r. Nr 155, poz. 925 z późn. zm.

¹⁰¹ Tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1150 z późn. zm.

¹⁰² Por. także G. Jędrejek, *op.cit.*, str. 13-14.

prawidłowe i racjonalne przygotowanie i wdrożenie w sądach systemów teleinformatycznych, „spinających” wiele elementów i tam, gdzie jest to możliwe minimalizujących pracę ludzi, usprawniając wszelkie procesy poza orzecznicze”¹⁰³. w opinii autora artykułu wprowadzone rozwiązania należy ocenić pozytywnie. Przyczynią się bowiem do zwiększenia efektywności działania zarówno sądów, jak i organów egzekucyjnych, pozwalając jednocześnie na szersze stosowanie nowych rozwiązań technologicznych.

Akty prawne

- [1.] Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sposobu sporządzania i dokonywania doręczeń z użyciem środków komunikacji elektronicznej w przypadku wystąpienia zbiegu egzekucji, źródło internetowe, sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2678; data pobrania 27 lipca 2015 r.
- [2.] Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sposobu sporządzania i dokonywania doręczeń dokumentów przesyłanych w ramach stosowanego środka egzekucyjnego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego albo z użyciem środków komunikacji elektronicznej, źródło internetowe, sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2678; data pobrania 27 lipca 2015 r.
- [3.] Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie minimalnej funkcjonalności oraz warunków organizacyjno-technicznych funkcjonowania systemu teleinformatycznego obsługującego wykaz radców prawnych, aplikantów radcowskich i prawników zagranicznych, źródło internetowe, sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2678; data pobrania 27 lipca 2015 r.
- [4.] Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie przeprowadzenia licytacji elektronicznej oraz sposobu wykorzystania systemu teleinformatycznego obsługującego licytację elektroniczną do czynności, o których mowa w art. 879¹⁰ k.p.c.; źródło internetowe, sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2678; data pobrania 27 lipca 2015 r.
- [5.] Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości i zasad ponoszenia opłat za wpisy dokonywane

---

¹⁰³ D. Szostek, *op.cit.*, s. 2.

- w Rejestrze Spadkowym przez notariusza albo sąd, źródło internetowe, sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2678; data pobrania 27 lipca 2015 r.
- [6.] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE, Dz. U. UE. L. 2014 r. Nr 257, poz. 73.
- [7.] Ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, źródło internetowe, orka.sejm.gov.pl/proc7.nsf/ustawy/2678_u.htm; data pobrania 10 sierpnia 2015 r.
- [8.] Ustawa z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych, Dz. U. z 2011 r. Nr 155, poz. 925 z późn. zm.
- [9.] Ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, Dz. U. z 2014 r., poz. 164 z późn. zm.
- [10.] Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, Dz. U. z 2014 r., poz. 1619 z późn. zm.
- [11.] Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, Dz. U. z 2014 r., poz. 121 z późn. zm.
- [12.] Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej; Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483.
- [13.] Ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 z późn. zm.
- [14.] Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, Dz. U. z 2014 r., poz. 121 z późn. zm.
- [15.] Ustawa z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, Dz. U. z 2015 r., poz. 615 z późn. zm.
- [16.] Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz. U. z 2015 r., poz. 133 z późn. zm.
- [17.] Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, Dz. U. z 2015 r., poz. 128 z późn. zm.
- [18.] Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, Dz. U. z 2015 r., poz. 790 z późn. zm.

- [19.] Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, Dz. U. z 2015 r., poz. 507 z późn. zm.
- [20.] Ustawa z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, Dz. U. z 2013 r., poz. 1150 z późn. zm.

Literatura

- [1.] Bereza A., Stanowisko Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks Cywilny, ustawy – Kodeks Postępowania Cywilnego oraz niektórych innych ustaw (zmiany w ustawie o radcach prawnych), źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103064.pdf; data pobrania 22 sierpnia 2015 r.
- [2.] Biezuński P., Opinia sporządzona na zlecenie Krajowej Rady Radców Prawnych – Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks Cywilny, ustawy – Kodeks Postępowania Cywilnego oraz niektórych innych ustaw, źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103064.pdf; data pobrania 22 sierpnia 2015 r.
- [3.] Jędrejek G., Opinia dotycząca projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk 2678), źródło internetowe, orka.sejm.gov.pl/rexdomk7.nsf/Opdodr?OpenPage&nr=2678; data pobrania 27 lipca 2015 r.
- [4.] Opinia Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka z dnia 5 listopada 2013 r., źródło internetowe, <http://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103060.pdf>; data pobrania 22 sierpnia 2015 r.
- [5.] Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 10 października 2013 r. w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks Cywilny, ustawy – Kodeks Postępowania Cywilnego oraz niektórych innych ustaw, źródło internetowe legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103065.pdf, data pobrania 22 sierpnia 2015 r.
- [6.] Opinia Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Referendarzy Sądowych z dnia 27 września 2015 r. do projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz

- niektórych innych ustaw, źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103068.pdf, data pobrania 22 sierpnia 2015 r.
- [7.] Spostrzeżenia Zespołu ds. Prawa Cywilnego Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia” z dnia 30 września 2013 r., źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103061.pdf, data pobrania 11 sierpnia 2015 r.
- [8.] Szostek D., Opinia w sprawie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, Kodeks Postępowania cywilnego i niektórych innych ustaw (druk 2678), źródło internetowe, orka.sejm.gov.pl/rexdomk7.nsf/Opdodr?OpenPage&nr=2678; data pobrania 27 lipca 2015 r.
- [9.] Uwagi Krajowej Rady Komorniczej z dnia 30 września 2013 r. KRK/IV/1800/13, źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103062.pdf, data pobrania 22 sierpnia 2015 r.
- [10.] Uwagi Ministra Finansów z dnia 20 września 2013 r. do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177292/177296/dokument97959.pdf, data pobrania 22 sierpnia 2015 r.
- [11.] Uwagi Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30-09-2015 r. do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103067.pdf, data pobrania 22 sierpnia 2015 r.
- [12.] Uwagi Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa z dnia 27 września 2013 r. do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103069.pdf, data pobrania 22 sierpnia 2015 r.
- [13.] Uwagi Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2013 r. do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy –

Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, źródło internetowe, legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177287/177290/dokument103084.pdf, data pobrania 22 sierpnia 2015 r.

[14.] Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, dostępne na: sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2678; data pobrania 27 lipca 2015 r.

DIGITALIZATION OF CIVIL PROCEEDINGS

Summary

The purpose of this article is to analyze the Act of 10 July 2015 amending the following acts - Civil Code, Civil Proceedings Code and some other acts. The act introduces a new legal form of document and modifies existing rules of civil proceedings and enforcement proceedings. It also constitutes the next stage of digitalization of civil proceedings, introducing the basis for the formation of new electronic institutions. The amendment also changes electronic system for writ-of-payment proceedings and enforcement proceedings regulations in scope of exchange of pleadings and electronic auction of movables. It also introduces the institution of the Register of Inheritance and official lists of attorneys, legal counsels, public prosecutors and patent and trademark attorneys.

Key words: *digitalization of civil proceedings, electronic auction of movables, digitalization of enforcement proceedings*